

Rapport

Rapport van een klacht over de politie-eenheid Oost-Nederland en het arrondissementsparket Oost-Nederland.

Datum: 17 juli 2015

Rapportnummer: 2015/121

Aanleiding

Op 27 augustus 2013 deed Bas* aangifte bij de politie tegen Mark wegens het plegen van bedreiging. Bas heeft tegenover de politie verklaard dat hij als personal trainer werkzaam was bij een sportschool en daar Patricia, de vriendin van Mark, trainde. Volgens Bas wilde Patricia meer van hem en begon ze hem sms-jes te sturen, waar hij naar eigen zeggen niet op in ging. Op 16 augustus 2013 kreeg hij van Patricia een berichtje met de tekst "hij weet het". Het was Bas duidelijk dat het over Mark ging.

Op 20 augustus 2013 merkte Bas dat Mark actief naar hem op zoek was. Hij hoorde van collega's dat ene Mark hem zocht en dat Mark soms twee keer per dag naar hem vroeg. Voorts heeft Bas verklaard dat zijn vriendin Sandra hem op 26 augustus 2013 had gebeld om te vertellen dat Mark aan de deur was geweest. Mark had een honkbalknuppel bij zich en had gezegd dat Bas ruzie had met de verkeerde en dat hij Bas ging afmaken.

Op 28 augustus 2013 om 5.00 uur werd Mark - in het bijzijn van zijn vrouw Patricia en de kinderen - aangehouden door de politie. Deze aanhouding werd uitgevoerd door een arrestatieteam (AT), waarbij de voordeur werd geforceerd en er een vuurlijn op Mark werd gericht. Mark werd boven op de overloop aangehouden.

Mark was het met het politieoptreden niet eens en diende daarover een klacht in bij de politie Oost-Nederland. Hij klaagde over de inzet van het AT, het forceren van de voordeur, het trekken van een vuurwapen en de hardhandige wijze van aanhouden.

In reactie op de klacht heeft de politiechef gesteld dat er een machtiging was afgegeven om de woning van Mark ter aanhouding te doorzoeken. De inzet van een AT vindt volgens strikte procedureregels plaats. Dat houdt in dat het AT zich bij verrassing toegang verschaft tot de plaats waar de verdachte zich vermoedelijk ophoudt. In deze specifieke gevallen wordt eveneens toestemming gegeven tot binnentreden in voor de nachtrust bestemde uren, aldus de politiechef. De inzet wordt met grote snelheid uitgevoerd om de vermoedelijke verdachte geen gelegenheid te geven om zich tegen de aanhouding te verzetten.

Ten aanzien van de klacht dat de aanhouding op hardhandige wijze heeft plaatsgevonden, heeft de politiechef gesteld dat gevaarlijke verdachten volgens de standaardprocedure worden gedwongen op hun buik te gaan liggen. Om ieder mogelijk verzet onmogelijk te maken wordt een knie bovenaan de rug geplaatst en wordt de verdachte geboeid. In dit geval was Mark zelf op de grond gaan liggen. Het uitgeoefende geweld was volgens de politiechef niet disproportioneel, maar in verhouding tot het doel redelijk en matig.

De politiechef achtte de klachten niet-ontvankelijk. De klachten behoren tot het algemeen beleid van de politie bij aanhouding van een vuurwapengevaarlijke verdachte, aldus de politiechef.

* alle namen zijn gefingeerd

Mark was het met het oordeel van de politiechef niet eens en wendde zich tot de Nationale ombudsman. De ombudsman stelde een onderzoek in naar een deel van de klachten.

Klacht

Mark werd verdacht van het plegen van een bedreiging. Op 28 augustus 2013 is Mark om 5.00 uur door een arrestatieteam (AT) aangehouden. Mark klaagt er in dat verband over dat:

- de hoofdofficier van justitie van het parket Oost-Nederland toestemming heeft gegeven voor de inzet van een AT, terwijl het niet om een ernstig strafbaar feit ging;
- het AT ervoor heeft gekozen om hem thuis, in aanwezigheid van zijn vrouw en jonge kinderen, aan te houden;
- het AT hem zonder reden hardhandig heeft aangehouden, waardoor hij pijn heeft ondervonden.

Bevindingen

Standpunt Mark

Mark stelt dat er geen reden was om een AT in te zetten. Een AT kan worden ingezet wanneer het gaat om een aanhouding waarbij levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of tegen anderen dreigen. Van een dergelijke dreiging is volgens Mark niet gebleken. Hij werd verdacht van verbale bedreiging; geen heel ernstig feit, aldus Mark. Bij het uiten van de bedreiging heeft hij geen gebruik gemaakt van een wapen, behalve het in zijn handen houden van een knuppel. Niet is gebleken dat hij met deze knuppel heeft bedreigd. De antecedenten die hij heeft zijn bovendien verouderd. Het had volgens Mark in de rede gelegen om hem op het bureau uit te nodigen voor verhoor dan wel hem op een normale wijze aan te houden.

Mark heeft voorts gesteld dat niet is gebleken van een dringende noodzakelijkheid voor het binnentreden tussen middernacht en 6.00 uur 's ochtends. Het ging evenmin om een aanhouding op heterdaad, zodat de noodzaak daaruit ook niet kan worden afgeleid. Het hele gezin van Mark lijdt onder een dergelijke wijze van aanhouding.

Verder heeft Mark aangegeven dat hij zich meteen aan het AT heeft overgegeven en op de grond is gaan liggen toen het AT binnen kwam. Mark snapt niet waarom het nodig was een knie op zijn rug te plaatsen, zijn hoofd tegen de grond te duwen en zijn armen te overstrekken. Gezien zijn coöperatieve houding en de overmacht ter plaatse had het AT hem gewoon kunnen laten opstaan en – zo nodig na te zijn geboeid – mee kunnen nemen.

Standpunt minister van Veiligheid en Justitie

De minister heeft gesteld dat Mark vanaf 1991 diverse keren is veroordeeld vanwege meerdere gepleegde gewelddadige overvallen en afpersingen, waarvan één afpersing de dood tot gevolg had. Daarnaast is Mark lid van een motorclub en zou deel hebben uitgemaakt van een bende. Door deze gepleegde strafbare feiten staat Mark geregistreerd in het herkenningssysteem (HKS). Mark komt in HKS voor als 'vuurwapengevaarlijk' en als 'harddruggebruiker'. Gelet hierop heeft de rechercheofficier toestemming gegeven voor de inzet van een AT, aldus de minister.

In antwoord op vragen van de Nationale ombudsman heeft de minister gesteld dat misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van tien jaar of meer is gesteld, uiterlijk nadat sinds dat feit 30 jaar is verstreken worden verwijderd uit het HKS en dat daarmee ook de gevarenclassificatie 'vuurwapengevaarlijk' wordt verwijderd. Dit conform het Reglement politieregister herkenningssysteem (zie Achtergrond, onder 3.) en in lijn met een uitspraak van de afdeling bestuursrecht van de Raad van State, aldus de minister.

De minister heeft gesteld dat er aangifte was gedaan van een ernstig strafbaar feit, gepleegd door Mark en dat er gelet op de registratie in HKS aanwijzingen waren dat Mark in het bezit was van een vuurwapen. Gelet op Marks antecedenten op het gebied van geweldsdelicten heeft de rechercheofficier op goede gronden kunnen beslissen tot inzet van het AT. Mark is dezelfde dag gehoord en heeft bekend dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan bedreiging. De minister acht de klacht ongegrond.

Desgevraagd heeft een medewerker namens de minister laten weten dat de rechercheofficier is gemandateerd tot het nemen van de beslissing tot inzet van een AT.

Standpunt politiechef

De politiechef heeft gesteld dat hij - gelet op Marks achtergrond - de inzet van het AT gerechtvaardigd acht. Ook acht hij de klacht over het moment van de aanhouding en het geweldgebruik ongegrond. De politiechef verwijst voorts naar het standpunt dat hij tijdens de interne klachtbehandeling heeft ingenomen.

Verklaring sectiecommandant AT

De sectiecommandant van het AT heeft tegenover medewerkers van de Nationale ombudsman verklaard dat Mark werd verdacht van bedreiging met een honkbalknuppel. De bedreiging met een honkbalknuppel alleen is niet AT-waardig, maar er waren nog twee zogenaamde plusjes. Mark heeft een zeer lange gevangenisstraf uitgezeten vanwege een afpersing waarbij het slachtoffer is doodgeschoten. Hij was nog maar anderhalf jaar vrij. Daarnaast stond hij bekend als een agressieve man. Dit bij elkaar genomen maakte de aanhouding AT-waardig. Voordat de hoofdofficier van justitie beslist tot inzet van een AT heeft er een kritische afweging plaatsgevonden.

Het openen van de deur maakte volgens de sectiecommandant zoveel lawaai dat Mark er wakker van was geworden. Het AT trof hem boven op de overloop aan. Het betrof een kleine overloop. Als je daar als AT-er met je helm en een dik kogelvrijvest staat, is er niet

veel ruimte. Vanwege het ruimtegebruik moest Mark door één AT-er geboeid worden. In zo'n geval behoort het tot de standaardprocedure dat de verdachte een knie in zijn nek krijgt. Mark zal dat ongetwijfeld gevoeld hebben, maar het is niet zo dat er meer geweld is gebruikt dan noodzakelijk, gezien de professionele werkhouding en de ambtsinstructie, aldus de sectiecommandant. Mark werkte mee tijdens de aanhouding. Het zou kunnen dat zijn hoofd tegen de grond is gedrukt. Dat is dan niet moedwillig gebeurd. Misschien dat hij zijn hoofd even omhoog hield.

Er is geen geweld gebruikt anders dan het geweld dat conform de standaard procedures wordt aangewend. Wanneer er meer geweld wordt gebruikt, wordt dit aan de sectiecommandant gemeld en wordt er een meldingsformulier geweldsaanwending opgemaakt.

Wat het moment van aanhouding betreft is er in overleg met het onderzoeksteam voor gekozen om Mark 's ochtends vroeg aan te houden. Omdat de verdachte dan over het algemeen ligt te slapen is het verrassingseffect het grootst. De politie realiseert zich terdege dat een aanhouding door een AT zeer ingrijpend is, zeker als er kinderen bij aanwezig zijn. Het was van te voren bekend dat Mark een vrouw en kind heeft.

Ze hadden ook een moment van aanhouding kunnen kiezen zonder de aanwezigheid van de kinderen van Mark, maar het is niet te realiseren om bij iedere verdachte maatwerk te leveren. Een bijkomend voordeel van een aanhouding in een woning (in vergelijking met bijvoorbeeld een aanhouding op straat) is dat na de aanhouding meteen de doorzoeking van start kan gaan, aldus de sectiecommandant.

Proces-verbaal van verhoor Mark d.d. 28 augustus 2013

Mark heeft tijdens zijn verhoor onder meer verklaard dat hij op zoek was naar Bas, omdat Bas misbruik had gemaakt van zijn vrouw. Hij heeft geïnformeerd waar Bas woont en bij zijn woning aangebeld. Mark trof de vriendin van Bas aan tegen wie hij uit boosheid en onmacht heeft gezegd "ik maak hem dood". Mark heeft tevens verklaard dat hij op dat moment een honkbalknuppel bij zich had omdat Bas drie koppen groter en twee keer zo breed is. Het was nooit zijn bedoeling om de vriendin van Bas erbij te betrekken, aldus Mark.

Uitspraak rechtbank Dordrecht

De rechtbank Dordrecht heeft Mark op 20 juni 1997 veroordeeld tot een gevangenisstraf van 20 jaar met aftrek van voorarrest, wegens het plegen van een tiental feiten (afpersing en/of diefstal, al dan niet gepleegd met c.q. onder dreiging van geweld). Eén van de feiten betrof poging tot afpersing met dodelijke afloop.

Naast het opleggen van een gevangenisstraf werd een aantal in beslaggenomen goederen aan het verkeer onttrokken, waaronder twee vuurwapens.

Reactie Mark

Mark heeft laten weten dat hij geen lid is van de Black Jackets, maar dat hij de Black Jackets heeft opgericht. Bovendien is de Black Jackets geen motorclub en mocht dat wel zo zijn, dan rechtvaardigt dat nog niet de inzet van een AT.

Voorts heeft Mark gesteld dat de reden voor inzet van een AT is gelegen in het feit dat hij als vuurwapengevaarlijk te boek stond, alsmede dat hij in HKS voorkwam als harddruggebruiker. Het ging om een indirecte bedreiging waarbij hij met een honkbalknuppel was gesignaleerd en niet met een vuurwapen. Bovendien heeft hij geprobeerd iemand te bedreigen (het slachtoffer was zelf niet aanwezig). Er was in het geheel geen indicatie dat hij in het bezit zou zijn van een vuurwapen, laat staan dat hij vuurwapengevaarlijk zou zijn. Volgens Mark was er klaarblijkelijk geen daadwerkelijke vrees voor de aanwezigheid van een vuurwapen aangezien de woning niet is doorzocht. Mark is in 1996 voor het laatst veroordeeld voor een strafbaar feit. Hij is in 2006 vrijgekomen en heeft tot en met 2013 nimmer enig strafbaar feit begaan. Ten slotte heeft Mark aangegeven dat hij geen harddruggebruiker is en dat hij slechts is veroordeeld tot een voorwaardelijke vrijheidsstraf en een werkstraf ter zake hennep, niet zijnde harddrugs.

Volgens Mark heeft het er alle schijn van dat er achteraf naar 'plusjes' wordt gezocht en dat deze zonder nadere onderbouwing worden gesteld. De sectiecommandant heeft verklaard dat aan de beoordeling tevens ten grondslag heeft gelegen dat Mark een lange gevangenisstraf heeft uitgezeten waarbij het slachtoffer is doodgeschoten. Mark is echter niet veroordeeld voor een levensdelict en dit dient in het geheel geen rol te spelen in de beoordeling. Bij dergelijke vergaande bevoegdheden kan niet slechts worden afgegaan op lichte ongefundeerde vermoedens, maar slechts op feiten, aldus Mark.

Voorts is het niet correct dat Mark nog maar anderhalf jaar 'vrij' was; Mark was ten tijde van het voorval reeds zeven jaar 'vrij'. De zogenaamde 'plusjes' lijken te zijn gebaseerd op onjuistheden.

Ook ten aanzien van het feit dat Mark bekend zou staan als een 'agressieve man' ontbreekt iedere onderbouwing. Hij heeft immers gedurende zijn detentie nimmer een maatregel opgelegd gekregen ter zake een mishandeling of enig geweldsdelict. Het is Mark een raadsel waarom hij als een 'agressieve man' te boek zou staan.

Ter zake de noodzaak dat er een knie in de nek van Mark werd geplaatst tijdens het aanbrengen van de handboeien heeft de sectiecommandant verklaard dat dat een standaardprocedure is bij de aanhouding. Tijdens de interne klachtprocedure heeft de politiechef gesteld dat het een standaardprocedure is om een knie bovenaan de rug te plaatsen. Volgens Marc is er kennelijk helemaal geen standaardprocedure. Dit rechtvaardigt bovendien niet dat zijn hoofd hardhandig tegen de grond is gedrukt, temeer daar de sectiecommandant heeft verklaard dat hij meewerkte aan de aanhouding. Of het hoofd moedwillig naar de grond is gedrukt doet niet ter zake; het had niet gemogen en is alles behalve proportioneel nu Mark meewerkte aan zijn aanhouding.

Ten slotte heeft Mark opgemerkt dat de sectiecommandant heeft verklaard dat een bijkomend voordeel van een aanhouding in een woning is dat meteen de doorzoeking kan plaatsvinden, terwijl er in dit geval geen doorzoeking heeft plaatsgevonden.

Beoordeling

Kader

De inzet van een AT wordt over het algemeen beschouwd als een zwaar geweldsmiddel. Dit heeft alles te maken met de wijze van optreden van AT's. Een AT treedt op als een operationele eenheid en maakt daarbij gebruik van specifieke aanhoudingstechnieken en -tactieken. Kenmerkend voor het optreden bij aanhoudingen buiten heterdaad is dat het optreden van AT's erop is gericht aan te houden (vuurwapen)gevaarlijke personen geen gelegenheid te bieden gebruik te maken van een (vuur)wapen. De werkwijze is gebaseerd op de snelheid van handelen en het verrassingseffect. Zo worden woningen standaard betreden zonder toestemming van de bewoner, worden aangehouden verdachten meteen na hun aanhouding geboeid en worden ze veelal geblinddoekt. De overrompelende werkwijze van een AT houdt veelal een ernstige inbreuk in op de grondrechten van de betrokken burger(s) zoals het huisrecht en de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Voor de inzet van een AT is toestemming vereist van het Openbaar Ministerie.

Ten aanzien van het OM

De toestemming tot inzet van een AT

Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. De inzet van een AT moet worden gezien als een zwaar middel en moet dus in verhouding staan tot het doel van de aanhouding. De verhouding wordt daarbij in grote mate bepaald door de risico-inschatting van het te verwachten levensbedreigende geweld.

Hoewel de klacht zich richt op de gegeven toestemming voor de inzet van een AT ten behoeve van de aanhouding van Mark, dient eerst te worden getoetst of Mark buiten heterdaad kon worden aangehouden. Als deze vraag bevestigend wordt beantwoord komt de Nationale ombudsman toe aan de beoordeling of het behoorlijk is geweest voor deze aanhouding een AT in te zetten.

In deze zaak is aangifte gedaan van bedreiging. Dit betreft een strafbaar feit waarvoor een verdachte met toestemming van de officier van justitie buiten heterdaad kan worden aangehouden. Gelet hierop en de ernst van de aangifte kon de officier van justitie beslissen tot het buiten heterdaad laten aanhouden van Mark.

De inzet van een AT dient te worden beschouwd als het toepassen van een zwaar geweldsmiddel, dat veelal een ernstige inbreuk maakt op grondrechten. Derhalve is de toestemming tot inzet van deze eenheid een zwaarwegende beslissing die verstrekkende gevolgen heeft. De beslissing tot de inzet van het AT is gebonden aan een aantal strikte voorwaarden.

Vereisten voor de inzet van een AT zijn neergelegd in de Regeling Beheer Politie, alsook in de circulaire aanhoudings- en ondersteuningseenheden van het Openbaar Ministerie

(zie Achtergrond, onder 1. en 2.). AT is een andere benaming voor de Aanhoudings- en Ondersteuningseenheid van de politie, zoals omschreven in de circulaire aanhoudings- en ondersteuningseenheden.

Allereerst dient een situatie geschikt te zijn voor de inzet van een AT. AT's mogen, na verkregen toestemming, optreden in situaties waarin redelijkerwijs mag worden aangenomen dat levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of anderen dreigen. Voorts dient de hoofdofficier van justitie, die op zijn parket maximaal twee officieren van justitie kan aanwijzen ter vervanging, toestemming te geven voor de inzet van een AT.

Bas heeft aangifte gedaan van een ernstig strafbaar feit en heeft verklaard dat Mark op zoek naar hem was, tijdens zijn zoekactie een honkbalknuppel in zijn hand hield en tegen zijn vriendin had gezegd dat hij Bas ging afmaken (hetgeen Mark allemaal heeft erkend). Daarnaast heeft Mark meerdere antecedenten, waaronder een veroordeling wegens poging tot afpersing, de dood ten gevolge hebbende. In die strafzaak zijn vuurwapens bij Mark in beslag genomen, als gevolg waarvan hij als vuurwapengevaarlijk in HKS geregistreerd staat.

Dat Mark niet is veroordeeld voor een levensdelict snijdt naar het oordeel van de Nationale ombudsman geen hout nu de afpersing de dood ten gevolge had. Dit én het feit dat er vuurwapens in beslag zijn genomen, dient naar het oordeel van de Nationale ombudsman dan ook wel degelijk een rol te spelen bij de vraag of er al dan niet een AT moest worden ingezet, ondanks het feit dat de veroordeling reeds in 1997 heeft plaatsgevonden. Gelet op het reglement politieregister herkenningdienst, waarin is bepaald dat misdrijven waarop een gevangenisstraf van tien jaar of meer staat, uiterlijk na 30 jaar worden verwijderd uit HKS (zie Achtergrond, onder 3.), acht de ombudsman het juist dat de gevarenkwalificatie "vuurwapengevaarlijk" een rol heeft gespeeld bij de beslissing over de inzet van een AT.

Nog los van de vraag of Mark harddruggebruiker is en/of lid is van de Black Jackets en of hij anderhalf of zeven jaar 'vrij' was, acht de Nationale ombudsman de aangifte van Bas in combinatie met de antecedenten van Mark voldoende om een redelijk vermoeden aan te nemen dat er sprake was van een situatie waarin redelijkerwijs mag worden aangenomen dat levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of anderen dreigden. Dit betekent dat de rechercheofficier, die daartoe bevoegd was, toestemming kon geven voor de inzet van een AT. Door toestemming te geven voor de inzet van een AT heeft de rechercheofficier niet in strijd met het evenredigheidsvereiste gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Ten aanzien van de politie

Het moment van aanhouding

Ook deze gedraging toetst de Nationale ombudsman aan het hierboven genoemde evenredigheidsvereiste.

Mark heeft verwezen naar rapport 2010/329 van de Nationale ombudsman, waarin de toestemming tot inzet van een AT werd afgekeurd. In die zaak trad het AT 's middags in het bijzijn van jongere kinderen op, op een plaats en een tijdstip waarvan onbekend was of de verdachte daar zou worden aangetroffen.

In deze zaak ging het AT 's ochtends om 5.00 uur over tot aanhouding van de verdachte. Hoewel een aanhouding door een AT voor omstanders en zeker voor kinderen zeer ingrijpend is, kan de Nationale ombudsman de beslissing om 's ochtends vroeg tot aanhouding over te gaan billijken. Enerzijds is de kans het grootst dat de verdachte daadwerkelijk in de woning aanwezig is. Anderzijds treft het AT over het algemeen een gecontroleerde situatie aan, waarbij de bewoners liggen te slapen en geen dan wel weinig tijd hebben om zich tegen de aanhouding te verzetten. Een dergelijke wijze van aanhouding, waarbij het verrassingseffect het grootst is, brengt voor een ieder de minste risico's met zich mee.

Bij een aanhouding later op de dag zou er bovendien een observatieteam moeten worden ingezet om de locatie van Mark te bepalen, hetgeen capaciteit van de politie vergt. De ombudsman kan de sectiecommandant volgen in zijn stelling dat niet in ieder geval maatwerk kan worden geleverd.

Alles overziend komt de ombudsman tot de conclusie dat de politie niet in strijd met het evenredigheidsvereiste heeft gehandeld door 's ochtends om 5.00 uur binnen te treden en in het bijzijn van Mark zijn vrouw en kinderen tot aanhouding over te gaan.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

De hardhandige wijze van aanhouding

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten van burgers worden gerespecteerd. Het recht op onaantastbaarheid van het lichaam is een grondrecht dat door de Grondwet en internationale verdragen wordt beschermd (zie Achtergrond, onder 4. en 5.). Het gebruik van geweld tegen personen betekent een inbreuk op dit grondrecht. Een politieambtenaar die in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening is, is echter bevoegd geweld te gebruiken wanneer dit noodzakelijk is en een minder ingrijpend middel niet voor handen is (zie Achtergrond, onder 6.).

Zoals onder het kopje "algemeen" is overwogen treedt een AT op als een operationele eenheid en maakt daarbij gebruik van specifieke aanhoudingstechnieken en –tactieken om te voorkomen dat de verdachte zich op enigerlei wijze tegen de aanhouding zal verzetten.

Mark ging op zijn rug liggen en kreeg een knie op zijn rug geplaatst om hem te kunnen boeien. Mark heeft gesteld dat er kennelijk geen sprake is van een standaardprocedure, omdat het plaatsen van een knie boven in de rug volgens de politiechef tot de standaardprocedure behoort, terwijl de sectiecommandant heeft verklaard dat het plaatsen van een knie in de nek tot de standaardprocedure behoort. De ombudsman gaat niet mee in die stelling, nu het verschil tussen hetgeen de politiechef heeft gesteld en hetgeen de sectiecommandant heeft verklaard minimaal is.

De reden dat Mark zijn hoofd wellicht naar beneden is geduwd, is dat Mark zijn hoofd omhoog hield. Ook dit, evenals het feit dat de AT-er de armen van Mark heeft gepakt om

hem te kunnen boeien, behoort tot de standaardprocedure van het AT om te voorkomen dat de verdachte zich tegen zijn aanhouding verzet.

De ombudsman oordeelt dat er geen aanwijzingen zijn dat niet volgens de standaardprocedure van het AT is gehandeld. Niet is gebleken dat er meer geweld is gebruikt dan noodzakelijk. De politie heeft het vereiste dat grondrechten moeten worden gerespecteerd niet geschonden.

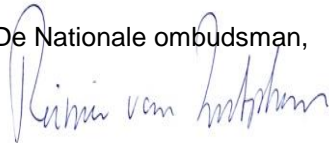
De onderzocht gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het arrondissementsparket Oost-Nederland, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Veiligheid en Justitie, is niet gegrond.

De klacht over de onderzochte gedraging van de politie-eenheid Oost-Nederland, die wordt aangemerkt als een gedraging van de politiechef van de eenheid Oost-Nederland, is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Achtergrond

1. Artikel 17 Regeling Beheer Politie

"De regionale eenheden beschikken zelfstandig of samen met één of meer andere regionale eenheden over één of meerdere onderdelen die uitsluitend tot taak hebben, indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of anderen dreigen, de volgende werkzaamheden uit te voeren:

- a. het verrichten van planmatige aanhoudingen;
- b. het bewaken en beveiligen van politie-infiltranten;
- c. het assisteren bij het bewaken en beveiligen van het transport van getuigen, verdachten of gedetineerden;
- d. het assisteren bij het bewaken en beveiligen van objecten;
- e. andere werkzaamheden waarvoor toestemming is verkregen van de minister."

2. Artikel 7. Circulaire aanhoudings-en ondersteuningseenheden

"Inzet van een AOE zal – gelet op de aard en ernst van het middel – in de regel plaatsvinden ten behoeve van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.

Aangezien de toestemming tot inzet van een AOE een zwaarwegende beslissing is, die verstrekende gevolgen kan hebben, dient in beginsel de hoofdofficier van justitie, onder wiens gezag het opsporingsonderzoek plaatsvindt deze toestemming te verlenen. Over de inzet van de AOE-KLPD beslist de (landelijk) hoofdofficier van justitie. De hoofdofficier van justitie draagt zorg voor vervanging voor het geval dat hij zelf niet in staat is op een verzoek tot inzet te beslissen. Hij kan daartoe de plaatsvervangend of fungerend hoofdofficier van justitie aanwijzen of een officier van justitie in de rang van officier eerste klasse van zijn parket. Wie de toestemming heeft verleend, zal tot uitdrukking dienen te komen in de registratie die door het parket wordt gevoerd. (...)"

3. Artikel 8 Reglement Politiregister Herkenningsdienst

"1. De gegevens worden uit het register verwijderd wanneer deze niet meer noodzakelijk zijn voor het doel van het register, en zodra mogelijk vernietigd.

2. De gegevens worden in ieder geval uit het register verwijderd indien:

- a. het feit ter zake waarvan opnemings heeft plaatsgevonden een misdrijf is waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van tien jaren of meer is gesteld, uiterlijk nadat sinds dat feit dertig jaren zijn verstreken; (...)"

4. Artikel 11 Grondwet

"ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

5. Artikel 8 Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM)

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, van zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

6. Artikel 7, eerste lid, Ambtsinstructie

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld of vrijheidsbeperkende middelen te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik hiervan verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."